

Finansdepartementet
103 33 STOCKHOLM

Stockholm 2009-03-31

Fi 2008/7967

Remissvar – En framtida spelreglering, SOU 2008:124

.SE (Stiftelsen för Internetinfrastruktur) har erbjudits möjligheten att lämna synpunkter på förslagen i rubricerade utredning. .SE ansvarar för Internets svenska toppdomän, .se. Kärnverksamheten är registrering av domännamn samt administration och teknisk drift av det nationella domännamnsregistret, samtidigt som .SE verkar för en positiv utveckling av Internet i Sverige.

Sammanfattning

.SE avstyrker utredningens förslag avseende blockering av Internetkommunikation baserat på IP-adresser och domännamn. Utredningens förslag bygger på felaktiga slutsatser och bristfälligt underlag, delvis som en följd av brister i tidigare utredningars tekniska beskrivningar.

Generella synpunkter

Eftersom .SE:s bedömning är att utredningen bygger på felaktiga föreställningar och antaganden om Internet och hur kommunikation via Internet fungerar väljer vi att föra ett allmänt resonemang om det olyckliga i valet av metod som förslagen innebär.

De snabba och stora förändringarna av spelmarknaden till följd av framför allt det gränslösa spelet över Internet har under flera år väckt frågor om hur en spelreglering kan upprätthållas och bör se ut. .SE konstaterar att detta är ytterligare en utredning i en lång rad av utredningar på området.

I utredningens uppdrag har ingått att kartlägga möjligheten och lämpligheten av att förbjuda banker och andra att förmedla pengar som betalning för spel tillstånd samt huruvida Internet- eller telefonleverantörer kan blockera IP-adresser och telefonnummer som används för illegalt spel, samt bedöma behovet av att upprätthålla främjandeförbud,

dvs. förbud mot främjande av utomlands anordnade lotterier, och hur ett sådant förbud lämpligen bör utformas.

Regeringen borde enligt .SE:s uppfattning i sina direktiv ha stannat vid att ge utredaren i uppdrag att fokusera på en mer anpassad reglering, .SE har inga synpunkter på behovet av spelreglering för att komma tillrätta med spelberoende och kriminalitet. Däremot borde regeringen avhållit sig från att låta utredningen föreslå hur man tekniskt ska lösa frågan om t.ex. ett skärpt främjandeförbud. Det är uppenbart att man inte heller i denna utredning visar sig behärska den grundläggande tekniken bakom Internetkommunikation.

.SE anser inte heller att förslaget står i proportion till gärningen, att förmedla spel anordnat i utlandet till svenska användare. Vi kan konstatera att det inte förekommer motsvarande lagreglering med krav på blockering för några former av brottsliga aktiviteter som kan utföras via Internet, som t.ex. spridning av skadlig kod. Vad blir nästa steg, vad ska staten förbjuda härnäst?

Sverige har så här långt, liksom i de flesta andra demokratiska länder, valt att inte ingripa mot skadligt eller oönskat medieinnehåll genom förhandsgranskning eller censur. Istället kan olagligt material angripas i efterhand, i vissa fall enligt särskild tryckfrihets- eller yttrandefrihetsreglering, i vissa fall enligt annan lagstiftning. .SE konstaterar att vi för närvarande har en trend som enligt .SE innebär att utredningar och myndigheter alltför lättvindigt fattar beslut som innebär avlyssning, blockering och spärning av Internetrelaterade tjänster och informationsinnehåll i Sverige, ofta med Internetoperatörerna som den som ska bära ansvaret för att det genomförs och upprätthålls. När det gäller den typen av förslag befinner vi oss på ett sluttande plan.

Vi ställer oss också frågande till hur kortföretagens och bankernas inblandning genom att stoppa penningflöden ska kunna hanteras utan att man gör stora intrång i den personliga integriteten genom att kontrollera vad kortinnehavarens pengar används till.

För .SE är det mycket viktigt att skilja på innehåll och på transport av innehåll. Att myndigheter och utredningar i förslag efter förslag väljer att försöka höja ribban för Internetoperatörernas ansvar för vilket innehåll de förmedlar är enligt .SE:s uppfattning mycket illavarslande.

Internet har på bara något decennium gjort landvinningar i de flesta svenskars medvetande och vardag och erbjuder oss en mängd tjänster och möjligheter som vi inte haft förut. Tack vare att utvecklingen har varit väldigt snabb har de flesta inte hunnit tänka efter eller riktigt förstå hur dessa nya kommunikationsformer fungerar. I brist på tid till eftertanke applicerar man ofta sina gamla definitioner och föreställningar på det nya vilket leder till felaktiga slutsatser och resultat.

När det gäller de vanligaste tidigare förekommande kommunikationsformerna kan vi konstatera att ansvaret för innehållet oftast läggs på den som aktivt beslutar om informationens utsändande, inte den som skapar informationen eller den som levererar den till slutdestinationen.

Finns det en part som sköter distributionen till informationskonsumenterna hålls denna part sällan ansvarig för det som sänds ut. Ta fallet Kabel-TV. Om TV1000 sänder olagligt material i sin TV-kanal och det vidarebefordras av Canal + kommer inte Canal + att hållas ansvariga om dessa inte aktivt varit med och bestämt att just det materialet skulle sändas ut. Om någon skickar en brevbomb är det inte posten som är ansvariga även om de levererar bomben till mottagaren. Om brottslig information sprids via ett telefonsamtal är det inte teleoperatörens (t.ex. Telia) ansvar eftersom denne inte är medveten om det material som sprids (och inte ens har rätt att ta del av det). Om en tidning publicerar olaglig information är det inte de som kör ut tidningarna till butikerna eller prenumeranterna som bär ansvaret.

Alla traditionella media (före Internet) tillämpar i stort sett samma regelverk. Där läggs ansvaret på den enda parten det är vettigt att lägga det på, nämligen den som aktivt och med full kännedom om informationen beslutar om utsändandet/publicerandet av densamma. En sådan person finns alltid någonstans i bakgrunden. I det fall en distributör är medveten om att denne distribuerar olagligt material eller genom grov försumlighet håller sig ovetande om detta kan visst ansvar placeras även på distributören. Detta kräver dock (bör kräva) att man kan påvisa att distributören medvetet distribuerat olagligt material och inte försökt hindra distributionen på något sätt.

Om nu detta är det traditionella synsättet och det är så vettigt, varför har vi då problem att applicera tankegångarna på nya kommunikationsformer i allmänhet och Internet i synnerhet?

En stor del av förklaringen står kanske att finna i att Internet är en ny typ av medium. På Internet kan alla bli producenter av information och sända ut till stora mängder av mottagare. Det är lika lätt att vara producent som konsument av information. Detta fullkomliga överflöd av producenter gör att många vill se sig om efter möjligheter att begränsa urvalet. Oftast riktas kraven mot organisationer/företeelser som är lätta att peka ut och ställa krav på när det gäller att begränsa vilken information som ska vara åtkomlig, som t.ex. Internetoperatören.

Detta är ett tvivelaktigt tillvägagångssätt. Det innebär att krav ställs på att t.ex. Internetoperatörer ska sälla bland den information användare kan nå på nätet vilket kan resultera i borttagande av oskyldig information och en alltför långt gången censur.

Vi kan konstatera att brottsbekämpning i traditionell mening, vilket vanligtvis innebär att finna och straffa skyldiga, är något som förbises då man försöker bli av med olaglig information genom att sopa den under mattan i stället för att vidta åtgärder mot den som medvetet sprider informationen. Man bör alltid sträva efter att hitta och åtgärda källan till den olagliga information som sprids, inte "skjuta budbäraren".

En Internetleverantör som erbjuder åtkomst till Internet till sina kunder gör det efter principen att allt ska gå att nå. Många Internettjänster har det gemensamt att vem som helst kan förmedla information via dem. Ändå försöker man på en del håll lägga ansvaret på Internetoperatörerna. Sådana försök har enligt .SE:s uppfattning inte förutsättningar att fungera och leder snarare till problem och förseningar i landets Internetutveckling.

Vi behöver större förståelse hos folk i allmänhet för hur Internet fungerar och speciellt hur tjänsterna på nätet fungerar.

Operatörerna kan inte göras ansvariga för innehållet i de databitar som skickas genom deras nät (inkl. eventuell mellanlagring). Det är den som skapar informationen som har ansvaret för innehållet. I vissa sammanhang kanske det också kan vara den som själv hämtar olaglig information från källor i länder där det aktuella innehållet inte är olagligt. Detta måste man komma ihåg när man gör regler/förordningar/lagar inom området.

Det finns nog ingen som på allvar tror att det finns någon teknisk/automatisk lösning på frågan om hur man ska kontrollera tillgången till spel förmedlade via Internet. Internet (med dess olika sätt att förmedla innehåll) må vara vår nyaste bas för kommunikation, men frågorna om kontroll, etc., är de gamla vanliga.

Ett annat problem som kan uppstå om man vidtar åtgärder som tvingar operatörerna att blockera tillgången till en viss typ av tjänst baserat på t.ex. en lista av IP-adresser eller domännamn som någon annan upprättat är stämningsansökningar från kunderna åberopande allt från lagen om elektronisk kommunikation till lagen om yttrandefrihet.

Avslutningsvis vill .SE poängtera att en alltför långtgående likriktning av tillgänglig information ur demokratisynpunkt är mindre önskvärd. Tvärtom hävdas vanligen att en fungerande demokrati med engagerade och insatta medborgare förutsätter att medborgarna utsätts för många olika typer av information från företrädare för många olika åsiktsinriktningar. På så sätt kommer den enskildes ställningstaganden i olika frågor att vara väl underbyggd. Att förhindra medborgarna att ens ta ställning till vissa typer av information främjar knappast den utveckling och fördjupning av demokratin som informations- och kommunikationstekniken möjliggör genom att den förbättrar tillgång till information från olika typer av källor och från olika delar av världen.

Danny Aerts
VD